

Ministerie van Financiën

Ingediend via internet

<https://www.internetconsultatie.nl/wijzigingsregelinguitstelvanbetaling/reageren/>

Den Haag, 19 januari 2018

Betreft: reactie KBvG consultatie vrijstellingsregeling

Ons kenmerk: 20180119

L.s.,

In reactie op de consultatie van de concept-regeling tot wijziging van de Vrijstellingsregeling Wft waarin onder bepaalde omstandigheden personen die uitstel van betaling verlenen van een bestaande vordering tot betaling van een geldsom worden vrijgesteld, berichten wij u als volgt.

Ondanks de toevoegingen ten opzichte van het eerste concept en ondanks de aangevulde toelichting (met name op de wijziging in art 6) blijft de concept regeling op onderdelen niet geheel begrijpelijk.

Artikelsgewijs:

Artikel 1 onder A resulteert in een wijziging van art. 3 van de Vrijstellingsregeling.

Het gaat hier om kredieten als bedoeld in art 1:20 Wft, waarop de Wft niet van toepassing is. Het verlenen van uitstel van betaling wordt niet in artikel 1:20 Wft genoemd, maar strikt genomen is dat ook niet noodzakelijk nu uitstel van betaling ingevolge art. 7:57 lid 1 onder c Burgerlijk Wetboek ook als krediet wordt aangemerkt. De vrijstelling voor bepaalde soorten krediet geldt daarmee dan dus ook voor het treffen van betalingsregelingen dat immers dan ook als krediet geldt. Niettemin kan een uitdrukkelijke toevoeging de nodige duidelijkheid opleveren.

Blijkens de toelichting gaat het bijvoorbeeld om overeenkomsten van huur en verhuur (artikel 1:20, eerste lid, onderdeel c) of om betalingen in het normale handelsverkeer (artikel 1:20, eerste lid, onderdeel e). Wij zijn verheugd over deze verduidelijking, die ook in lijn is met de toelichting van de Minister in diens nadere reactie bij de behandeling (in de eerste kamer) van het wetsvoorstel 32339 tot Wijziging van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek, de Wet op het financieel toezicht en enige andere wetten ter implementatie van richtlijn nr. 2008/48/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 23 april 2008 inzake kredietovereenkomsten voor consumenten en tot intrekking van Richtlijn 87/102/EEG van de Raad (PbEU L 133/66). De Minister merkte daar op dat geen vergunning hoeft te worden aangevraagd voor “uitstel van betaling in het normale handelsverkeer”, maar merkte op dat wanneer er echter exorbitante kosten worden gerekend, de betalingsregeling wél onder het toezicht valt (Eerste Kamer, vergaderjaar 2010–2011, 32 339, E pag. 6)

Voor de goede orde is wel dienstig dat wordt bevestigd dat het nieuwe artikel 3c van de Vrijstellingsregeling louter ziet op de oorspronkelijke crediteur, en niet op de door hem ingeschakelde incassopartner zoals bijvoorbeeld incassobureau, gerechtsdeurwaarder of advocaat.

Artikel 1 onder B introduceert een nieuw art. 6 lid 1 onder b.

Indien wij de regeling juist interpreteren is gepoogd de activiteiten van de incasso-intermediair(s) te laten vallen onder het nieuwe artikel 6, lid 1 onder b. Indien en voor zover de incasso-intermediair (vallend onder het begrip 'bemiddelaar' als bedoeld in art. 2:80 Wft) uitsluitend de toegestane wettelijke rente in rekening brengt bij de consument of de vergoeding voor kosten ter verkrijging van voldoening buiten rechte op grond van artikel 6:96 BW (de zogenaamde WIK-kosten) is ook de intermediair vrijgesteld van de vergunning. Ook deze verduidelijking wordt door ons verwelkomd, met name omdat de vorderingen als bedoeld in art. 1:20 Wft veelvuldig voorkomen in de praktijk van de gerechtsdeurwaarders. Boven twijfel zou daarmee verheven zijn dat voor het treffen van een betalingsregeling in deze gewone handelsvorderingen de gerechtsdeurwaarder niet vergunningplichtig is, althans onder de voorwaarden die het artikel schetst.

De toelichting werpt drie vragen op.

1. De vrijstelling is van toepassing indien de bemiddelaar (lees: in ons geval de Gerechtsdeurwaarder) uitsluitend de toegestane wettelijke rente in rekening brengt bij de consument of de vergoeding voor kosten ter verkrijging van voldoening buiten rechte op grond van artikel 6:96 BW (de zogenaamde WIK-kosten). Wij vermoeden dat hier bedoeld zal zijn dat de bemiddelaar (uit naam van de crediteur) de kosten die hij aan de consument doorberekent als gevolg van het verlenen van uitstel van betaling dient te beperken tot de wettelijke rente en WIK-kosten.
In dit kader is verduidelijking noodzakelijk. Zeer wel voorstelbaar is immers dat in de onderliggende overeenkomst (bijvoorbeeld de huurovereenkomst of de algemene voorwaarden van de crediteur) een hogere dan de wettelijke rente is bedongen. Het treffen van een betalingsregeling tast immers de oorspronkelijke overeenkomst niet aan, dus evenmin de daarin bedongen en overeengekomen rente. Dient de vordering betreffende de rente dan te worden beperkt tot de wettelijke rente om te voorkomen dat er sprake is van een vergunningsplicht?

Wij merken – wellicht ten overvloede – op dat in de praktijk van de gerechtsdeurwaarders het volstrekt ongebruikelijk – zelfs ongeoorloofd – is dat door of als gevolg van het verlenen van uitstel van betaling er een nadere rente wordt bedongen of nadere kosten in rekening worden gebracht. De (wettelijke) rente wordt simpelweg verschuldigd doordat de schuldenaar in verzuim raakt en de wet recht geeft op vergoeding van deze rente. De verschuldigdheid van buitengerechtelijke kosten, en dan vooral het moment van verschuldigdheid ervan door consumenten is onderwerp van een tweetal arresten van de

Hoge Raad geweest. De consument wordt die buitengerechtelijke kosten verschuldigd na ontvangst van een (correcte) 14-dagenbrief als bedoeld in artikel 6:96 lid 6 Burgerlijk Wetboek en het ongebruikt verstrijken van de daarin genoemde (correct geformuleerde wettelijke) termijn. Het al dan niet verlenen van uitstel van betaling heeft daarop geen invloed.

2. Waar is bepaald dat bemiddelaars die uitstel van betaling verlenen van een uit een kredietovereenkomst als bedoeld in artikel 1:20 van de wet voortvloeiende verbintenis (onder de gestelde voorwaarden) zijn vrijgesteld van de vergunningplicht voor het bemiddelen in krediet, wordt in de toelichting gesproken over (bijvoorbeeld) een incassobureau of advocaat. Wij hechten er zeer aan dat op deze plaats in de toelichting ook expliciet de gerechtsdeurwaarder wordt genoemd. Geen discussie mag immers bestaan over de vraag of deze openbaar ambtenaar, met alle toezicht die al op zijn ambt van toepassing is, ook onder deze vrijstellingsregeling valt.

Daarbij dient bedacht dat het de gerechtsdeurwaarder naast de hem bij wet opgedragen ambtelijke handelingen, ingevolge artikel 20 lid 3 van de Gerechtsdeurwaarderswet toegestaan is incasso-activiteiten uit te voeren, welke nevenwerkzaamheden hem zelfs bij AMvB niet kunnen worden verboden. Elke gerechtsdeurwaarder in Nederland houdt zich in meer of mindere mate naast de in artikel 2 van de GDW genoemde werkzaamheden ook bezig met minnelijke incasso.

Wat de Gerechtsdeurwaarder onderscheidt van de overige incasso-intermediairs is dat hij als openbaar ambtenaar ook is belast met de tenuitvoerlegging van vonnissen en andere executoriale titels. De ambtelijke taken zijn in de wet omschreven als 'ontruimingen, beslagen, executoriale verkopeningen, gijzelingen en andere handelingen, behorende tot of vereist voor de uitvoering van executoriale titels dan wel voor de bewaring van rechten'. Het treffen van betalingsregelingen met schuldenaren, ter voorkoming van verdere beslagen of ter voorkoming van verdere tenuitvoerlegging van reeds gelegde beslagen is daarbij gemeengoed. Wij hechten er zeer aan dat op (in de toelichting) ook expliciet wordt benoemd dat deze activiteiten van de gerechtsdeurwaarder onder dezelfde vrijstellingsregeling vallen. Daarbij zij opgemerkt dat ook hier het volstrekt ongebruikelijk, zelfs onwettig is dat door of als gevolg van het verlenen van uitstel van betaling er (rente en) kosten in rekening worden gebracht.

3. Ten derde vragen wij aandacht voor de tenuitvoerlegging van overige executoriale titels als bijvoorbeeld een dwangbevel uitgevaardigd door het CJIB in het kader van de Wet Mulder. De onderliggende materiële vordering uit een dergelijk dwangbevel is niet genoemd in art 1:20 Wft. Geen sprake is immers van een overeenkomst, maar van een verbintenis uit de wet. Graag zien wij ook op dit punt, in aanvulling op de onder 2) genoemde duiding, de expliciete bevestiging dat ook in deze zaken het verlenen van uitstel van betaling is vrijgesteld van de vergunning.

Artikel 1 onder B introduceert tenslotte ook een nieuw artikel 6 lid 1 onder c.

Dit artikel ziet dan op de overeenkomsten die wél onder het bereik van de Wft vallen. U maakt daarin onderscheid tussen de situatie dat de bemiddelaar 1) een betalingsregeling treft voor

louter de achterstallige termijnbetalingen en 2) een regeling treft in geval de kredietovereenkomst is opgezegd en de schuld ineens en in totaal opeisbaar is. Dat onderscheid is naar ons inzicht onnodig en onnodig complicerend. Het voorbeeld geeft weer dat voor de achterstallig termijnen € 50,- per maand wordt voldaan om de achterstand van € 200,- in te lossen. Voor zover een dergelijke regeling in de praktijk al voorkomt spreekt voor zich dat die afspraak de oorspronkelijke kredietovereenkomst niet aantast en dus de overige termijnbedragen (in het voorbeeld € 100,-) gewoon verschuldigd blijven. Het voorbeeld is hoogst academisch, nu slecht voorstelbaar is dat een consument/schuldenaar die als gevolg van betalingsonmacht een achterstand in de termijnbetalingen liet ontstaan wél in staat moet worden geacht de lopende termijnen te blijven betalen, in aanvulling op het inhalen van de achterstand. Veeleer zal dan sprake zijn van opeising van het gehele krediet.

In de toelichting wordt echter gesproken van de situatie dat ontbinding van de overeenkomst leidt tot opeising van het krediet en dat er door de derde partij geen rente of andere kosten in rekening mag worden gebracht.

Echter in de meeste gevallen wordt vervroegde opeisbaarheid van het krediet bedongen in de overeenkomst (toegestaan in de gevallen als omschreven in artikel 7:77 lid 1 onder c Burgerlijk Wetboek en art. 33 onder c WCK). Alsdan is er geen sprake van ontbinding, maar van nakoming van de kredietovereenkomst waarbij door de wanbetaling er een contractueel bedongen modificatie van de aflossingsverplichtingen plaatsvindt (van betaling in termijnen naar betaling ineens). Alsdan behoudt de kredietverstrekker – binnen de wettelijke kaders – wel het recht op de bedongen kredietvergoeding, waarbij bij aflopend krediet de nog niet verdiende kredietvergoeding dient te worden gecrediteerd (netto maken van de vordering).

Er rijst onduidelijkheid over de vrijstelling. Is die er alleen in het geval er sprake is van ontbinding en er dus geen rente of andere kosten in rekening worden gebracht, of ook voor het geval er sprake is van opeising van het krediet en de aanspraken op de bedongen kredietvergoeding dus wordt gehandhaafd door de kredietverlener en door de derde dus worden (door-)berekend aan de schuldenaar.

Ook hier hechten wij dat expliciet wordt bevestigd dat het woord ‘daarvoor’ louter ziet op de (aldus niet toegestane) kosten die louter als gevolg van de betalingsregeling aan de consument in rekening zouden worden gebracht.

Wij vertrouwen erop u hiermee geïnformeerd te hebben en zijn tot een nadere toelichting vanzelfsprekend graag bereid.

Hoogachtend,
Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders
W.W.M. van de Donk, Voorzitter